

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060101

DOM
2020-08-27
Stockholm

Mål nr
P 6912-19

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Nacka tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2019-06-14 i mål nr P 914-19, se bilaga A

PARTER

Klagande

Plan- och byggnadsnämnden i Uppsala kommun

Motpart

Bostadsrättsföreningen Längtans Allé

Ombud: TU

SAKEN

Åtgärdsföreläggande på fastigheten A i Uppsala kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Med ändring av mark- och miljödomstolens dom undanröjer Mark- och miljööverdomstolen Länsstyrelsen i Uppsala läns beslut den 21 januari 2019, dnr 403-85-2019, och återförvisar ärendet till länsstyrelsen för fortsatt handläggning.

Dok.Id 1609349

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.hovratt@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00–16:30

YRKANDEN M.M. I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Plan- och byggnadsnämnden i Uppsala kommun har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska upphäva mark- och miljödomstolens och länsstyrelsens avgöranden och fastställa nämndens beslut den 22 november 2018.

Bostadsrättsföreningen Långtans Allé har motsatt sig att mark- och miljödomstolens dom ändras.

Parterna har i huvudsak anfört detsamma som i underinstanserna.

REMISSYTTRANDE I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Boverket har anfört i huvudsak följande:

Boverket anser att de krav som gäller vid uppförande av en ny byggnad inte upphör att gälla när byggnaden är färdig. Om det senare visar sig att de krav som gällde när byggnaden uppfördes inte är uppfyllda kan byggnadsnämnden förelägga om rättelse. Boverket anser därför att en byggnadsnämnd kan förelägga en fastighetsägare att installera dörröppnare med tillhörande manöverdon, för att uppfylla de tekniska egenskapskraven gällande tillgänglighet och användbarhet vid nybyggnation, efter att slutsyn genomförts, intyg från sakkunnig lämnats och slutbesked har getts.

Om bygglovets följts anser Boverket att ett sådant föreläggande enbart kan omfatta de tekniska egenskapskraven i 8 kap. 4 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL, eftersom dessa krav inte prövas vid bygglovsprövningen. En byggnadsnämnd kan i ett sådant fall inte förelägga en fastighetsägare att vidta åtgärder avseende utformningskraven i 8 kap. 1 § och 2 § PBL efter att slutbesked har getts. Detta eftersom utformningskraven ska varit uppfyllda för att bygglov ska ges. Om bygglovets inte har följts kan föreläggande omfatta så väl de tekniska egenskapskraven som utformningskraven.

I det aktuella målet bedömer Boverket utifrån de regler i Boverkets byggregler (2011:6) – föreskrifter och allmänna råd (BBR) som gällde när bygglov gavs den 4 maj

2015, att det område som är grönmärkat på situationsplanen i nämndens beslut är ett kommunikationsutrymme. Sådana utrymmen ska enligt BBR vara tillgängliga och användbara för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga. Detta gäller oavsett om övriga passager, inklusive brandslussar mellan trapphus och parkeringsgarage, är tillgängliga eller inte. Dörrar i kommunikationsutrymmen ska utformas så att de lätt kan öppnas av personer med nedsatt rörelseförmåga. Dörrstängare ska finnas på de aktuella dörrarna utifrån brandskyddskraven. Sådana dörrar bör ha dörröppnare, men det saknas i aktuellt fall. Dörrarna är därför inte lätta att öppna för personer med nedsatt rörelseförmåga. Kraven i BBR vad gäller tillgänglighet är därför inte uppfyllt.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Frågan i målet är om plan- och byggnadsnämnden har haft lagligt stöd för sitt beslut att förelägga bostadsrättsföreningen att installera automatisk dörröppnare med tillhörande manöverdon i utpekad utrymme mellan garage och trapphus i bostadsrättsföreningens flerbostadshus.

Enligt 8 kap. 4 § första stycket 8 PBL ska ett byggnadsverk ha de tekniska egenskaper som är väsentliga i fråga om tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga. Av 8 kap. 5 § PBL följer att det är de tekniska egenskapskrav som gäller när byggnaden uppförs som ska vara uppfyllda.

Vad som krävs för att byggnadsverket ska anses uppfylla de tekniska egenskapskraven i 8 kap. 4 § framgår av plan- och byggförordningen (2011:338), PBF, och föreskrifter som meddelas av Boverket (se 8 kap. 4 § andra stycket PBL, 16 kap. 2 § första stycket 3 PBL och 10 kap. 3 § första stycket 9 PBF). Boverkets föreskrifter för tillämpningen av bestämmelserna om egenskapskrav avseende tillgänglighet och användbarhet finns i Boverkets byggregler (2011:6) – föreskrifter och allmänna råd (BBR).

En byggnadsnämnds bygglovsprövning omfattar inte en bedömning av om byggnadsverket uppfyller de tekniska egenskapskraven i 8 kap. 4 § PBL (jfr. 9 kap.

30 § PBL). Kontrollplanen, som byggherren ansvarar för, ska enligt 10 kap. 7 § PBL vara anpassad till omständigheterna i det enskilda fallet och ha den utformning och detaljeringsgrad som behövs för att på ett ändamålsenligt sätt säkerställa bl.a. att alla väsentliga tekniska egenskapskrav är uppfyllda. Av 10 kap. 4 § PBL följer att ett byggnadsverk inte får tas i bruk i de delar som omfattas av ett startbesked för byggåtgärder förrän byggnadsnämnden har gett ett slutbesked, om inte nämnden beslutar annat. Förutsättningarna för att ett slutbesked ska meddelas är att byggherren har visat att alla krav som gäller för åtgärderna enligt lovet, kontrollplanen, startbeskedet eller beslut om kompletterande villkor är uppfyllda, samt att nämnden inte har funnit skäl att ingripa enligt 11 kap. PBL (se 10 kap. 34 § PBL).

Byggnadsnämndens bedömning av om byggherren uppfyller de föreskrivna kraven grundas på utlåtande av den kontrollansvarige. Det förutsätts att en certifierad kontrollansvarig, likaväl som en särskild sakkunnig, förmår göra en självständig och fackmannamässig bedömning. Den kontrollansvariges utlåtande förväntas innehålla anmärkningar om det är befogat. Byggnadsnämnden gör sedan en bedömning av den kontrollansvariges utlåtande. Utgångspunkten är att den kontrollansvariges bedömningar ska godtas, om inte nämnden finner särskilda skäl att ifrågasätta dem (se prop. 2009/10:170 s. 326f.). Ansvar för att de tekniska egenskapskraven för en byggnad är uppfyllda ligger dock kvar hos byggherren. Om en byggnadsnämnd, efter det att slutbesked har getts, bedömer att byggnaden inte uppfyller något av de tekniska egenskapskraven som gällde vid uppförande av byggnaden, bör byggnadsnämnden därför med stöd av 11 kap. 20 § PBL kunna förelägga den som äger byggnaden att vidta rättelse.

Av utredningen i det aktuella målet framgår att bostadsrättsföreningens flerbostadshus, enligt kontrollplan och sakkunnigutlåtande, bedömdes uppfylla kraven på tillgänglighet, varför plan- och byggnadsnämnden gav slutbesked. Det har inte framkommit att det fanns skäl för plan- och byggnadsnämnden att ifrågasätta det underlag som gavs in avseende byggnadens förenlighet med de tekniska egenskapskraven innan nämnden beslutade om slutbesked för byggnaden. Omständigheten att plan- och byggnadsnämnden har beslutat om slutbesked utgör därför inte hinder mot att nu förelägga bostadsrättsföreningen att vidta rättelse då

nämnden har bedömt att de tekniska egenskapskraven som gällde vid tiden för byggnadens uppförande inte var uppfyllda. Till skillnad från mark- och miljödomstolen och länsstyrelsen anser Mark- och miljööverdomstolen alltså att det finns lagstöd för plan- och byggnadsnämndens föreläggande. Länsstyrelsens avgörande ska därför undanröjas och målet återförvisas till länsstyrelsen för fortsatt handläggning och prövning av bostadsrättsföreningens överklagande av plan- och byggnadsnämndens beslut.

Avgörandet får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Fredrik Ludwigs, Roger Wikström och hovrättsrådet Ulf Wickström, referent, samt tekniska rådet Ewa Andrén Holst.

Föredragande har varit Linnea Haglund.

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2019-06-14
meddelad i
Nacka

Mål nr P 914-19

PARTER

Klagande

Plan- och byggnadsnämnden i Uppsala kommun

Motpart

Brf Långtans Allé

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Uppsala läns beslut 2019-01-21 i ärende nr 403-85-2019, se bilaga 1

SAKEN

Åtgärdsföreläggande på fastigheten A

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet.

YRKANDEN M.M.

Plan- och byggnadsnämnden i Uppsala kommun (nämnden) har begärt att mark- och miljödomstolen ska upphäva Länsstyrelsen i Uppsala läns (länsstyrelsen) beslut och fastställa nämndens beslut från den 22 november 2018.

Som skäl för sitt överklagande har nämnden fört fram i huvudsak följande. Även om slutsyn är genomförd av certifierad sakkunnig i tillgänglighet och slutbesked lämnats under 2017 kan nämnden ingripa om det visar sig att de tekniska egenskapskraven inte uppfyllts utifrån då gällande bygglagstiftning. Den då aktuella åtgärden avsåg nybyggnation. De tekniska egenskapskraven som ska vara uppfyllda vid nybyggnation är inte uppfyllda gällande tillgänglighet och användbarhet och var inte heller det när nybyggnationen uppfördes. Ett hinder mot att kunna ingripa och utöva tillsyn mot nybyggnationer när slutbesked har lämnats kan få stora negativa konsekvenser i fråga om bl.a. säkerhet och tillgänglighet. Att nämnden har utfärdat ett slutbesked avseende nybyggnationen utgör inte i sig ett hinder mot ingripande. Det är byggherren som har ansvaret för att kraven uppfylls. Om kraven vid en nybyggnation inte har uppfyllts ska nämnden i normalfallet påbörja en tillsynsinsats. När nämnden fattade beslut om slutbesked gjordes bedömningen att villkoren var uppfyllda eftersom både kontrollansvarig och certifierad sakkunnig i tillgänglighet intygat att byggnaden uppfyllde de tekniska egenskapskraven. Nämnden ska enligt plan- och byggförordningen godta utlåtanden från sakkunniga vars kompetens har styrks via certifiering. Inför beslutet om slutbesked fann nämnden inga skäl att ifrågasätta det certifierade sakkunnigutlåtandet. Vid senare tillfälle har nämnden dock bedömt att kraven gällande brandslussen inte uppfylls. Krav på åtgärd kan ställas även om slutbesked har lämnats. Nämndens beslut att förelägga Brf Långtans Allé att installera dörröppnare med tillhörande manöverdon har därför lagstöd och ska fastställas.

DOMSKÄL

Mark- och miljödomstolen instämmer i den bedömning länsstyrelsen har gjort. Det som nämnden nu har fört fram leder inte till någon annan bedömning. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (MMD-02)

Överklagande senast den 5 juli 2019.

Bjarne Karlsson

Maria Bergqvist

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Bjarne Karlsson, ordförande, och tekniska rådet Maria Bergqvist. Föredragande har varit beredningsjuristen Helén Thorö.